

N:o 10.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 Mars 1871, kl. 2 e. m.

Memorial, angående afskrifning å värdet af äldre kopparskiljemynt samt å Riksbankens skuld för oinlösta skillingssedlar.

Enligt såväl äldre som ännu gällande föreskrifter åligger det Riksbanken att efter prägelvärdet emottaga och invexla kopparskiljemynt, äfven å sådana valörer, som numera upphört att präglas, och det sålunda till Banken ingående kopparskiljemyntet bokföres i Bankens räkenskaper såsom tillgång med samma värde, hvartill det emottagits, eller prägelvärdet.

Då emellertid allenast sådant kopparskiljemynt, som är prägladt till nu brukliga öresvalörer, åter från Banken utgifves, kan det äldre kopparmyntet icke af Banken användas på annat sätt, än att detsamma, i mån som Banken för utvexling behöfver förse sig med kopparmynt, öfverlemnas till Kongl. Myntverket för omprägling; hvarvid likväl, enär kopparmyntspräglingen sker för Statens räkning, Kongl. Myntverket för det till ommyntning aflemnade äldre kopparmyntet icke godtgör Banken med nytt kopparmynt till det prägelvärde, som af det gamla kopparmyntet vid dess omprägling erhålles, utan endast efter ett på metallvärdet grundadt pris, som blifvit genom Kongl. Bref af den 23 Februari 1842 och den 22 September 1866 bestämdt sålunda, att Banken godtgöres med 70 R:dr 31 öre för hvarje centner af kopparmyntets vikt.

I följd häraf måste Riksbanken alltid, förr eller sednare, å sådant kopparskiljemynt, som icke åter kan i rörelsen utgifvas, vidkännas en förlust, motsvarande skilnaden emellan det värde, som är skiljemyntet åsatt, och det pris, hvarmed samma mynt af Kongl. Myntverket vid leverering betalas.

Denna förlust blifver emellertid, vid det hittills iakttagna förfaringssättet, att det inlösta kopparskiljemyntet i Bankens räkenskaper bokföres till prägelvärdet, icke synlig förr än i den mån, som gammalt kopparmynt till Myntverket aflemnas; och som åtgången för allmänna rörelsen utaf kopparmynt icke är så stor, att allt inkommande kopparmynt behöfver genast ompräglas, finnes i Banken utaf dylikt mynt ett förråd, som den 9 i denna månad utgjorde, efter prägelvärdet och enligt Bankens bokföring, 182,000 R:dr, men efter det värde, hvartill detsamma, jemlikt ofvannämnda Kongl. Bref, af Myntverket inlöses, allenast omkring 101,600 R:dr.

Skilnaden emellan de nämnda värdena, eller omkring 81,600 R:dr, är, efter hvad ofvan visats, en allenast skenbar tillgång, och då härigenom Riksbankens tillgångar på det hela visa sig större än de i sjelfva verket äro, anser Utskottet härutinnan böra vidtagas en rättelse, som kan åstadkommas derigenom, att allt i Banken befintligt och framdeles dit ingående kopparskiljemynt af äldre präglar bokföres allenast till det värde, hvarefter Banken kan, vid aflemnande deraf till Kongl. Myntverket, för detsamma erhålla ersättning.

I sådant afseende erfordras i första rummet att den nyssnämnda skilnaden mellan det i Banken nu ineliggande äldre kopparskiljemyntets prägelvärde och metallvärde ur räkenskapen afskrifves. Men då en följd häraf blifver, att Bankens vinst för det år, under hvilket afskrifningen sker, kommer att minskas med det afskrifna beloppet, har Utskottet ansett sådant desto heldre böra och kunna undvikas, som å andra sidan bland Bankens bokförda skulder ingå belopp, hvilka säkerligen aldrig komma att utkrävas, och å hvilka fördenskull en afskrifning med allt skäl kan göras.

Uti Bankens sedelskuld är nemligen bland annat upptaget hela beloppet af utgifna, ännu oinlösta sedlar å 16, 12 och 8 skillingar banko samt å 14 och 10 skillingar uti koppar, utgörande vid 1870 års slut för de förstnämnda 768,451 R:dr 75 öre och för de sistnämnda 9,038 R:dr 13 öre, eller tillhopa 777,489 R:dr 88 öre.

Sedlar å 14 och 10 skillingar hafva icke utgifvits sedan år 1804 och sedlar å öfriga skillingsvalörer upphörde att utgifvas år 1849, eller för snart 22 år sedan; jemlikt Kongl. Kungörelsen af den 14 November 1854 upphörde dessa sedlar med utgången af år 1864 att i allmänna uppbörden emottagas; af sedlar å 14 och 10 skillingar har icke någon företetts till inlösen i Banken sedan år 1867, då deraf ingingo för 187 R:dr 50 öre; och de belopp i andra skillingsedlar, som i Banken ingått, hafva under flera år varit mycket obetydliga.

År 1867 uppgick beloppet till 781 R:dr 25 öre; under hvartdera af åren 1868 och 1869 utgjorde detsamma 437 R:dr 50 öre och år 1870 ingingo allenast för 125 R:dr. Det lider sålunda knappast något tvifvel att ju största delen af dylika sedlar förkommit och att således endast en ringa del utaf de ofvannämnda 777,489 R:dr 88 öre kan komma att af Banken utfordras.

Vid sådant förhållande har fråga inom Utskottet varit väckt, att från beräkningen af Bankens sedelskuld utesluta hela nyssnämnda belopp.

Utskottet tror likväl en sådan åtgärd icke för det närvarande böra ifrågasättas, men anser deremot att, för vinnande af det här ofvan omfördälda syftmålet att bringa beräkningen utaf Bankens tillgång i äldre kopparskiljemynt i öfverensstämmelse med det verkliga värdet, utan att dervid någon rubbning sker i förhållandet mellan Bankens tillgångar och skulder på det hela, eller uti beräkningen af Bankens inflytande vinst, utaf de nyss nämnda skillingsedlarne bör från sedelskulden afföras, på sätt Utskottet nedan närmare föreslår, ett belopp, som motsvarar den afskrifning, hvilken nu komme att ske å värdet af äldre kopparskiljemynt.

Utskottet bör härvid, i afseende på det äldre kopparskiljemynt, som framdeles till Riksbanken ingår, och hvilket naturligtvis äfven bör bokföras allenast till metallvärdet, fästa uppmärksamheten derpå att, då sådant inflyter i små poster i sender samt det möjligen skulle blifva svårt och förenadt med onödigt besvär att verkställa värdereduktion i och för bokföringen af hvarje mindre post för sig, det bör åt Fullmäktige öfverlemnas att meddela sådana föreskrifter, att afskrifningen utaf skilnaden emellan det värde, hvartill kopparmyntet inlöses, och dess metall-

värde må kunna ske först vid hvarje års slut och på en gång för allt det under året invexlade dylika mynt.

Med tillkännagifvande att Utskottet anser de förslag, Utskottet nu går att framställa, stå i det sammanhang med hvarandra, att afskrifning utaf värdet å det äldre kopparskiljemyntet icke bör ske utan motsvarande minskning i beräkningen af Bankens skuld för de s. k. skillingssedlarne, eller tvärtom, hemställer Utskottet:

att allt i Riksbanken vid innevarande års slut befintligt kopparskiljemynt af äldre prägel än år 1855 må i Bankens räkenskaper nedsättas till det värde, hvartill samma mynt kan, jemlikt Kongl. Brevven af den 23 Februari 1842 och den 22 September 1866, få af Banken till Kongl. Myntverket aflemnas, samt att fördenskull afskrifning utur räkenskaperna bör före bokslutet ske utaf skilnaden emellan nyssnämnda värde och det, hvarefter kopparmyntet blifvit utaf Banken inlöst;

att allt kopparmynt af nyssnämnda slag, som framdeles af Banken inlöses, likaledes skall i hvarje års bokslut upptagas allenast till det värde, hvarefter detsamma, enligt gällande bestämmelser, kan af Banken till Kongl. Myntverket aflemnas, med rättighet för Fullmäktige att, om sådant finnes för reda och lätthet i bokföringen och kontrollen inom Banken ändamålsenligt, meddela sådana förordnanden, att den erforderliga afskrifningen å kopparmyntets inlösningsvärde må kunna verkställas först vid hvarje års slut och på en gång för allt under året inlöst dylikt kopparmynt;

samt att från beräkningen af Bankens sedelskuld uteslutes så stort belopp af utgifna, ännu oinlösta sedlar å 16, 12 och 8 skillingar banko samt 14 och 10 skillingar uti koppar, som motsvarar det belopp, hvartill afskrifningen för år 1871 å det äldre kopparskiljemyntets bokföringsvärde uppgår; under iakttagande att en lika summa såsom Bankens skuld föres inom linien.

Stockholm den 16 Mars 1871.

J. von Schwerin.

Utskottets Ordförande.

Reservationer:

af Herrar *J. J. Ekman, Geijer och Agardh.*
